

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

31 באוקטובר 2017

737

ר"א בחשוון התשע"ח

עמוד

הצעת חוק המפלגות (תיקון מס' 24) (הוראות מיוחדות לעניין בחירות מקדימות לתפקיד חבר הכנסת).
התשע"ח-2017 10

הצעת חוק המפלגות (תיקון מס' 24) (הוראות מיוחדות לעניין בחירות מקדימות לתפקיד חבר הכנסת), התשע"ח-2017*

1. תיקון סעיף 25 בחוק המפלגות, התשנ"ב-1992¹ (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 25(א)(3), פסקת משנה (א1) - תימחק.
2. תיקון סעיף 28 בסעיף 28ב(1) לחוק העיקרי, במקום "להתמודדות לתפקיד של חבר הכנסת במפלגה שבה הוא חבר" יבוא "לאותן בחירות לפי סעיפים 28 או 28ט".
3. תיקון סעיף 28ח בסעיף 28ב(1) לחוק העיקרי, במקום "למפלגה" יבוא "לאוצר המדינה", והסיפה החל במילים "ואם לא" - תימחק.
4. תיקון סעיף 28כב בסעיף 28כב(א)(1) לחוק העיקרי, במקום הקטע החל במילים "דוח על מערכת" ועד המילים "הלוואות שנטל" יבוא "דוח כספי על הכנסותיו והוצאותיו בשל הבחירות המקדימות ועל נכסים והתחייבויות בשל בחירות אלו".
5. תיקון סעיף 28כד1 בסעיף 28ב(2) לחוק העיקרי, המילים "שאינו נבחר הציבור" - יימחקו.
6. תיקון סעיף 28כז בסעיף 28כז לחוק העיקרי -
 - (1) בסעיף קטן (א) -
 - (א) בפסקה (1), במקום "סימן א' לפרק" יבוא "פרק";
 - (ב) אחרי פסקה (2) יבוא:
 - (2) בסעיף קטן (ב) -
 - (3) "השתמש בכספי מענק או הלוואה שקיבל לפי סימן ד' שלא למימון התמודדותו בבחירות המקדימות שלשמן קיבלם, בניגוד להוראות סעיף 28לד(א), 28לו(ב) או 28לז(ב), לפי העניין";
 - (3) בסעיף קטן (ב) -
 - (א) בפסקה (1), במקום "סימן א' לפרק" יבוא "פרק";
 - (ב) בפסקה (4), המילים "למפלגה או" - יימחקו, ואחרי "סעיף 28ח" יבוא "או סעיף 28לח, לפי העניין";
 - (3) בסעיף קטן (ד)(2), במקום "סימן א' לפרק" יבוא "פרק".
 7. אחרי סעיף 28כז לחוק העיקרי יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

לגייס תרומות למימון התמודדותם בבחירות מקדימות, מאידך גיסא. עם זאת, החוק אינו אוסר על מועמדים לגייס תרומות, אלא רק מגביל ומסדיר את המקורות שמהם מותר לגייס תרומות ואת גובה התרומות מתורם יחיד ומכלל התורמים. עקב כך, מועמדים בבחירות מקדימות נזקקים

חוק המפלגות, התשנ"ב-1992 (להלן - החוק). קובע הסדר מפורט בכל הקשור לבחירות מקדימות לתפקידים ציבוריים מטעם מפלגות, אשר עיקרו נוגע להגבלת סכום ההוצאות שמועמדים רשאים להוציא בבחירות מקדימות מחד גיסא, והסדרה מפורטת של האפשרות של המועמדים

* הצעת חוק מס' 3796/20/פ (מספר פנימי: 2011821): הועברה לוועדה ביום כ"ה בתמוז התשע"ז (19 ביולי 2017).
1 ס"ח התשנ"ב, עמ' 190; התשע"ז, עמ' 1055.

”סימן ד’: הוראות מיוחדות לעניין בחירות מקדימות מזכות

הגדרות - סימן ד’ 28ט. בסימן זה -

”בחירות מקדימות מזכות” - בחירות מקדימות לתפקיד חבר

הכנסת שמתקיימים לגביהן כל אלה:

(1) מספר חברי המפלגה שבה מתקיימות הבחירות המקדימות, ביום מסירת ההודעה לפי סעיף 28(א), הוא 5,000 לפחות;

(2) בבחירות המקדימות המתקיימות באותו מועד זכאים לבחור רוב חברי המפלגה אף אם חלק מהמועמדים נבחרים באותו מועד על ידי חלק מבעלי זכות הבחירה;

(3) מועד הבחירות המקדימות הוא בתקופה שבין היום הקובע ליום הבחירות לכנסת;

”היום הקובע” - כל אחד מאלה, לפי העניין:

(1) שישה חודשים לפני יום הבחירות לכנסת לפי סעיף 9 לחוק-יסוד: הכנסת²;

(2) בבחירות המתקיימות על פי חוק התפזרות הכנסת, כאמור בסעיף 34 לחוק-יסוד: הכנסת - היום השלישי אחרי תחילת אותו חוק;

(3) בבחירות מוקדמות המתקיימות לפי הוראות סעיפים 11(ב) או 29(ו) לחוק-יסוד: הממשלה³, או לפי הוראות סעיף 36א לחוק-יסוד: הכנסת - היום השלישי אחרי היום שבו נוצרה העילה לקיום הבחירות המוקדמות; ”יום הבחירות לכנסת” - היום שבו מתקיימות הבחירות לכנסת בסמוך לאחר היום הקובע;

”כספי המימון” - סכום השווה לתקרת ההוצאות המותרת לפי סעיפים 28ל או 28ט, לפי העניין;

”מועמד זכאי” - מועמד שהוא נבחר הציבור, למעט ראש רשות מקומית או חבר מועצת רשות מקומית, המתמודד בבחירות מקדימות מזכות.

ד ב ר י ה ס ב ר

מטרתה של הצעת חוק זו היא לקבוע הסדר שיציע למועמדים בבחירות המקדימות לתפקיד חבר הכנסת מקורות מימון ממלכתיים למימון הוצאותיהם, ויחליף את הצורך בגיוס תרומות או יפחית את הקשר והתלות בין המועמדים והתורמים.

לגיוס תרומות למימון התמודדותם, והדבר עלול ליצור תלות בלתי רצויה בין המועמדים ובין התורמים. החשש מייצירת קשר פסול בין מועמדים בבחירות מקדימות ובין תורמים מתעצם כאשר המתמודדים באותן בחירות מקדימות מכהנים באותה שעה בכנסת או בממשלה.

² ס”ח התשי”ח, עמ’ 69.

³ ס”ח התשס”א, עמ’ 158.

הוראות פרק זה יחולו לעניין בחירות מקדימות מזכות, בשינויים המפורטים בסימן זה.	ל28.	תחולה
<p>(א) מפלגה שמתקיימות בה בחירות מקדימות מזכות תמסור למבקר המדינה ולרשם, נוסף על ההודעות לפי סעיף 28יח2, ביום מסירת ההודעה לפי סעיף 28יח2(א). הודעה על כל אלה:</p> <p>(1) מספר חברי המפלגה הידועים באותו יום;</p> <p>(2) מספר בעלי זכות הבחירה הידועים באותו יום;</p> <p>(3) היו הבחירות המקדימות בחירות שלפחות חלק מהמועמדים בהן נבחרים רק על ידי חלק מבעלי זכות הבחירה - מספר בעלי זכות הבחירה למועמדים כאמור בסעיף 28לב(ב) הידועים באותו יום.</p>	ל28א.	הודעות מפלגה לעניין בחירות מקדימות מזכות
(ב) מפלגה תמסור הודעות לפי סעיף זה ולפי סעיף 28יח2 לעניין בחירות מקדימות מזכות גם ליושב ראש הכנסת.	ל28ב.	תקרה כוללת של תרומות והוצאות בבחירות מקדימות מזכות
(א) על אף האמור בסעיף 28ח(א), מועמד בבחירות מקדימות מזכות לא יוציא הוצאות בשווי כולל העולה על הסכומים המפורטים להלן, לפי מספר בעלי זכות הבחירה באותן בחירות מקדימות כפי שנמסר בהודעה לפי סעיף 28לא, למימון התמודדותו בבחירות המקדימות, ואם הוא מועמד שאינו מועמד זכאי - גם לא יקבל תרומות למימון התמודדותו בבחירות המקדימות בשווי כולל העולה על סכומים אלה:		
מספר בעלי זכות הבחירה	הסכום הכולל	
(1) 51 עד 4,999	50,000 שקלים חדשים;	
(2) 5,000 עד 9,999	50,000 שקלים חדשים ועוד 11 שקלים חדשים לכל בוחר מעל ל-5,000 בוחרים;	
(3) 10,000 עד 99,999	120,000 שקלים חדשים ועוד 2 שקלים חדשים לכל בוחר מעל ל-10,000 בוחרים;	
(4) 100,000 ומעלה	320,000 שקלים חדשים.	

ד ב ר י ה ס ב ר

רשאים להצביע בהן. בחירות מקדימות שבהן התנאים האלה מתקיימים מצדיקות את המימון הממלכתי המוצע בהצעת החוק, בשל היקפן הגדול. מוצע אפוא לקבוע כי בבחירות מקדימות כאמור יהיו מועמדים שהם נבחרים

ההסדר המוצע יחול על בחירות מקדימות לתפקיד חבר הכנסת שמתקיימות בתקופה מוגדרת שבסמוך לפני מועד הבחירות הכלליות לכנסת במפלגות שמספר החברים בהן הוא 5,000 לפחות ורוב חברי המפלגה

(ב) לעניין כל מועמד בבחירות מקדימות מזכות יחושב מספר בעלי זכות הבחירה בהתאם למספר חברי המפלגה הרשאים להצביע עבור אותו מועמד באותן בחירות מקדימות, אף אם אינם רוב חברי המפלגה.

(ג) לעניין בחירות מקדימות מזכות תבוא תקרת ההוצאות והתרומות לפי סעיף זה במקום תקרת ההוצאות והתרומות לפי סעיף 28זח, לכל דבר ועניין.

(ד) הוראות סעיף 28יח חולו לעניין עדכון הסכומים הנקובים בסעיף קטן (א): מועד העדכון הראשון של הסכומים האמורים יהיה בינואר 2019.

על אף האמור בפרק זה, מועמד זכאי אינו רשאי לקבל תרומות או הלוואה למימון התמודדות בבחירות מקדימות מזכות. 28לג.

איסור תרומות והלוואות לעניין מועמד זכאי

(א) מועמד זכאי יהיה זכאי לקבל מאוצר המדינה מענק למימון התמודדותו בבחירות מקדימות מזכות כאמור בסעיף זה, בסכום שאינו עולה על כספי המימון; כספי המענק ישמשו רק למימון התמודדות המועמד הזכאי בבחירות המקדימות המזכות, ובתקופת הבחירות בלבד. 28לד.

הזכות למימון של מועמד זכאי

(ב) כספי המענק ישולמו באמצעות יושב ראש הכנסת לחשבון בנק נפרד שפתח המועמד הזכאי לעניין זה (בסימן זה - חשבון המועמד); על חשבון המועמד יחולו הוראות סעיף 28ט, בשינויים המחויבים.

(ג) מועמד זכאי רשאי לבקש את העמדת כספי המענק לרשותו החל מיום שהודיעה מפלגה על מועד בחירות מקדימות מזכות כאמור בסעיף 28לא ועד עשרים ימים לפני מועד הבחירות המקדימות; בקשה כאמור תוגש ליושב ראש הכנסת.

ד ב ר י ה ס ב ר

או הלוואות כלשהן למימון הוצאות התמודדותם בבחירות המקדימות. יושב ראש הכנסת יהיה הגורם המוסמך למתן סכום המימון למועמדים נבחרים ציבור, ויעשה זאת באמצעות חשב הכנסת. המימון יינתן בשני חלקים: 85% מסכום המימון יינתן סמוך לאחר תחילת תקופת הבחירות המקדימות, ותשלום היתרה יידחה למועד שלאחר עריכת הביקורת על מערכת הבחירות המקדימות בידי מבקר המדינה, ויותנה בהתנהלות תקינה של המועמד על פי ממצאי הביקורת.

ציבור המכהנים בממשלה או בכנסת זכאים למימון מאוצר המדינה של הוצאותיהם להתמודדות בבחירות המקדימות בגובה תקרת ההוצאות המותרת, אולם תקרת ההוצאות המותרות למועמדים אשר תמומן מאוצר המדינה תהיה נמוכה בכשליש מהתקרה הקבועה כיום בחוק.

בשל החשש המוגבר בכל הקשור למועמדים כאמור אשר בעודם מכהנים נאלצים כיום לחזור על פתיחה של תורמים פוטנציאליים, הם לא יהיו רשאים לקבל תרומות

(ד) יושב ראש הכנסת ישלם לחשבון המועמד תשלומים שסכומם לא יעלה על 85% מכספי המימון, כפי שביקש המועמד, מיד עם הגשת הבקשה ובכפוף למילוי התנאים האמורים בסעיף 28לד.

(ה) יתרת המענק תשולם למועמד זכאי מיד אחרי שמבקר המדינה הגיש לגביו דוח חיובי לפי סעיף 28כבד.

(ו) מהיתרה המגיעה למועמד זכאי לפי סעיף קטן (ה) ינוכה כל סכום שעליו להעביר לאוצר המדינה לפי הוראות סעיף 28כה1, ולעניין סכום שנוכה כאמור לא יחולו הוראות סעיף 28כה2; הודעה על ביצוע ניכוי כאמור תימסר למבקר המדינה, לרשם ולמועמד.

(ז) כספי המענק, וזכותו של המועמד הזכאי לקבלם, לא יהיו נתונים לעיקול, לשעבוד או להמחאה, ולא תוחל לגביהם זכות קיזוז, כפוף להוראות סעיף קטן (ו).

(א) תנאי קודם לתשלום כספי המענק לפי סעיף 28לד הוא שבמועד הגשת הבקשה לקבלת המענק -

תנאים לתשלום
כספי המענק

(1) המועמד הזכאי הגיש ליושב ראש הכנסת ולמבקר המדינה הצהרה חתומה בידו שעשה את כל הדרוש כדי להבטיח ניהול נאות של חשבון הכנסותיו והוצאותיו בהתאם להנחיות מבקר המדינה לעניין זה;

(2) המועמד הזכאי הודיע ליושב ראש הכנסת ולמבקר המדינה את מספר חשבון הבנק שישמש לכל ההכנסות וההוצאות שלו הקשורות לבחירות המקדימות המזכות.

(ב) מועמד זכאי רשאי להודיע בכל עת ליושב ראש הכנסת ולמבקר המדינה על החלפת חשבון הבנק שלו, ובלבד שהציג לפנייהם מסמך מאת הבנק שלפיו אין יתרת חובה בחשבון שהוא מבקש להחליף.

(א) מועמד בבחירות מקדימות מזכות שאינו מועמד זכאי יהיה זכאי לקבל מאוצר המדינה הלוואה למימון התמודדותו בבחירות המקדימות כאמור בסעיף זה, בסכום שאינו עולה על כספי המימון, בניכוי סכום התרומות שקיבל המועמד עבור אותן בחירות מקדימות מזכות עד למועד הגשת הבקשה להלוואה (בסעיף זה - ההלוואה).

הלוואה למועמד
שאינו מועמד זכאי

ד ב ר י ה ס ב ר

יותנה, בין היתר, בהפקדת ערבות בנקאית עצמאית להבטחת פירעונה. האפשרות לקבל הלוואה ממקור ממלכתי כאמור תקל על המועמדים את גיוס המקורות למימון התמודדותם, ותפחית את תלותם בתורמים. עם

מוצע לקבוע כי מועמדים בבחירות מקדימות שאינם נבחרים ציבור יוכלו לקבל הלוואה מאוצר המדינה למימון התמודדותם בבחירות המקדימות, שסכומה יהיה עד תקרת ההוצאות המותרות באותן בחירות. מתן ההלוואה

- (ב) כספי ההלוואה ישמשו רק למימון התמודדות המועמד בבחירות המקדימות המזכות, ובתקופת הבחירות בלבד.
- (ג) כספי ההלוואה ישולמו לחשבון בנק נפרד שפתח המועמד לעניין זה, ויחולו על החשבון הוראות סעיף 28ט, בשינויים המחויבים.
- (ד) ההלוואה תינתן באמצעות מוסד כספי כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁴, שעמו התקשרה הכנסת לעניין זה.
- (ה) (1) מועמד כאמור בסעיף קטן (א) רשאי לבקש את העמדת ההלוואה לרשותו החל מיום שהודיעה מפלגה על מועד בחירות מקדימות מזכות כאמור בסעיף 28לא, ועד עשרים ימים לפני מועד הבחירות המקדימות; בקשה כאמור תוגש ליושב ראש הכנסת.
- (2) סכום ההלוואה כפי שביקש המועמד ישולם לחשבוננו כמשמעותו בסעיף קטן (ג) עם הגשת הבקשה ובכפוף למילוי התנאים האמורים בסעיף זה, וכן התנאים האמורים בסעיף 28לד, בשינויים המחויבים.
- (ו) (1) לא יקבל מועמד הלוואה אלא אם כן הפקיד בידי המוסד הכספי כתב ערבות בנקאית עצמאית, להנחת דעתו של יושב ראש הכנסת, שסכומה כסכום ההלוואה; תוקפו של כתב הערבות יהיה לפחות עד תום שבעה חודשים אחרי יום הבחירות לכנסת, ותיכלל בו התחייבות הבנק נותן הערבות לשלם לאוצר המדינה את סכום הערבות, כולו או חלקו.
- (2) חלפו ארבעה חודשים מיום הבחירות לכנסת, ולא הוחזרה ההלוואה במלואה, יפקיד המועמד בתוך שלושים ימים מהמועד האמור ערבות בנקאית עצמאית בגובה יתרת החוב שתוקפה עד תום תקופת ההלוואה כאמור בסעיף קטן (ז).

ד ב ר י ה ס ב ר

למענק בתנאים מסוימים. הפיכת חלק מההלוואה למענק תידחה למועד שלאחר תום מערכת הבחירות והגשת דוח מבקר המדינה, ותותנה בקיום הדרישות וההנחיות בדבר התנהלות המועמד במערכת הבחירות על פי ממצאי הביקורת.

זאת, מועמדים אלו יהיו רשאים לגייס תרומות ולקבל גם הלוואות מתאגיד בנקאי בהתאם להסדר הנהוג לפי החוק כיום ובלי שיהיה בכך כדי לחרוג מהתקרות הקבועות בחוק. מועמדים כאמור שיחלו לכהן בכנסת בתוך שנה ממועד הבחירות הכלליות לכנסת לא יידרשו להשיב את ההלוואה שקיבלו מאוצר המדינה, והיא תהפוך

⁴ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

(3) לא הפקיד המועמד ערבות בנקאית כאמור בפסקה (2), תעמוד יתרת החוב לפירעון מייד, וניתן לחלט את הערבות האמורה בפסקה (1) לאחר שחלפו 14 ימים מיום שיושב ראש הכנסת הודיע לו כי בכוונתו לעשות כן; בפסקה זו, "יתרת החוב" – סכום הלוואה שלא הפך למענק לפי סעיף 28לז(ו), בניכוי תשלומי החזר ששולמו כאמור בסעיף קטן (ז).

(4) ערבות לפי סעיף זה תחולט אם המועמד שהפקיד אותה לא החזיר או העביר סכום שהוא חייב להחזירו או להעבירו לאוצר המדינה לפי פרק זה במועד שנקבע לכך לפי פרק זה.

(ז) (1) קרן ההלוואה תוחזר בתשלומים שווים מ־1 בחודש שלאחר פרסום תוצאות הבחירות לאחר יום הבחירות לכנסת ועד תום שלוש שנים מיום פרסום התוצאות; אין באמור כדי למנוע פירעון מוקדם של ההלוואה.

(2) לא הוצאו כספי ההלוואה, כולם או חלקם, עד תום תקופת הבחירות, יחזיר המועמד את הסכום שלא הוצא בתוך שלושים ימים מתום תקופת הבחירות.

(3) כל תשלום על חשבון החזר קרן הלוואה לפי סעיף זה יישא הפרשי הצמדה וריבית ממועד מתן ההלוואה עד מועד תשלומו בפועל; לעניין זה, "הפרשי הצמדה וריבית" – כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961⁵.

(4) כל תשלום שלא נפרע במועד שנקבע לו יישא ריבית פיגורים החשב הכללי מהמועד שנקבע לפירעונו ועד התשלום בפועל; בפסקה זו, "ריבית פיגורים החשב הכללי" – כמשמעותה בהודעה בדבר שיעור ריבית החשב הכללי כפי שהיא מתפרסמת ברשומות.

(ח) כספי ההלוואה, וזכותו של המועמד לקבלם, לא יהיו נתונים לעיקול, לשעבוד או להמחאה, ולא תוחל לגביהם זכות קיזוז.

ד ב ר י ה ס ב ר

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תדון ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת באפשרות להרחיב את ההסדר שעניינו הפיכת ההלוואה למענק, ולהחילו גם על מועמדים שאף שזכו במספר ניכר

מוצע לקבוע כי ניהול מערך ההלוואות למועמדים ייעשה על ידי מוסד כספי שהכנסת תתקשר עמו, ומוסד זה יופקד על נקיטת הפעולות הדרושות לשם מתן ההלוואות, מעקב אחר פירעונן וכיוצא באלה.

⁵ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

28.ל. (א) מועמד שאינו מועמד זכאי שהיה לחבר הכנסת ביום ישיבת הפתיחה של הכנסת שהתכנסה לאחר יום הבחירות לכנסת או עד תום שנה מהמועד האמור (בסעיף זה - מועמד שהיה לחבר הכנסת) יהיה זכאי למענק למימון הוצאות שהוציא בבחירות מקדימות מזכות בסכום שאינו עולה על כספי המימון. (ב) המענק ישמש רק למימון התמודדות המועמד שהיה לחבר הכנסת בבחירות המקדימות המזכות, ובתקופת הבחירות בלבד. (ג) המענק ישולם באמצעות יושב ראש הכנסת לחשבון של מועמד כאמור בסעיף קטן (א) שפתח לעניין הבחירות המקדימות המזכות; על החשבון יחולו הוראות סעיף 28ט, בשינויים המחויבים.

(ד) המענק ישולם למועמד שהיה לחבר הכנסת כמפורט להלן, ובכפוף להתקיימות התנאים שבסעיף 28ל:

(1) 85% - ביום שהיה לחבר הכנסת;

(2) 15% - מיד אחרי שמבקר המדינה הגיש לגביו דוח חיובי לפי סעיף 28כד.

(ה) מהיתרה המגיעה למועמד שהיה לחבר הכנסת לפי הוראות סעיף קטן (ד) (2) ינוכה כל סכום שעליו להעביר לאוצר המדינה לפי הוראות סעיף 28כה1, ולעניין סכום שנוכה כאמור לא יחולו הוראות סעיף 28כה2; הודעה על ביצוע ניכוי כאמור תימסר למבקר המדינה, לרשם ולמועמד.

(ו) קיבל מועמד שהיה לחבר הכנסת הלוואה לפי סעיף 28לו, יהיה פטור מהחזרתה, ויתרתה תנוכה מסכום המענק המגיע לו לפי סעיף זה, בכפוף להוראות סעיף קטן (ד) (1) ו-(2), ותוחזר לו הערבות הבנקאית שנתן לפי אותו סעיף, במועד הקבוע בסעיף קטן (ד) (2); ואולם, המועמד רשאי לבקש כי הערבות תוחזר לו במועד מוקדם יותר לאחר המועד הקבוע בסעיף קטן (ד) (1), אם כנגד החזרתה יפקיד כתב ערבות בנקאית עצמאית שסכומה כסכום שטרם הפך למענק כאמור בסעיף קטן (ד) (2), ושתוקף כתב הערבות הוא עד תום תקופת ההלוואה.

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לקבוע כי כספי מענק או הלוואה שקיבלו מועמדים בבחירות מקדימות כאמור, אשר לא נוצלו לשם התמודדותם באותן בחירות, יוחזרו לאוצר המדינה סמוך לתום תקופת הבחירות, ולא ניתן יהיה להשתמש בהם

של קולות בבחירות המקדימות לא החלו לכהן בכנסת בתקופה הקבועה בהסדר המוצע והם לא יידרשו להחזיר חלק יחסי מההלוואה שנטלו, וחלק זה יהפוך למענק.

(ז) קיבל מועמד שהיה לחבר הכנסת תרומות לפי פרק זה, יחזיר את התרומות לתורמים בתוך שלושים ימים מתום תקופת הבחירות, ואם לא ניתן להחזירן לתורמים - יעבירן לאוצר המדינה.

(ח) כספי המענק, וזכותו של המועמד שהיה לחבר הכנסת לקבלם, לא יהיו נתונים לעיקול, לשעבוד או להמחאה, ולא תוחל לגביהם זכות קיוויו, בכפוף להוראות סעיף קטן (ה).

28לח. (א) לא הוציא מועמד את מלוא הסכום שקיבל כמענק או כהלוואה לפי סימן זה למימון התמודדותו בבחירות מקדימות מזכות, יחזיר את הסכום שלא הוצא כאמור לאוצר המדינה בתוך שלושים ימים מתום תקופת הבחירות.

(ב) על אף האמור בסעיף 28, מועמד יחזיר יתרה כהגדרתה בסעיף האמור לתורמים, או יעבירנה לאוצר המדינה, והכול בתוך שלושים ימים מתום תקופת הבחירות.

28לט. גבייה על גביית סכום שיש להחזירו או להעבירו לאוצר המדינה לפי סימן זה, ולא הוחזר או הועבר במועד, יחול חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995⁶, ודינו של סכום כאמור כדין חוב כהגדרתו בחוק האמור.

28מ. (א) פעולות יושב ראש הכנסת לפי סימן זה יבוצעו באמצעות חשב הכנסת.

(ב) סכומים שיש להעביר לאוצר המדינה לפי סימן זה למעט סכומים כאמור בסעיף 28לט יועברו באמצעות חשב הכנסת.

8. סעיף 28כב לחוק העיקרי, כנוסחו ערב תחילתו של חוק זה - בטל.

9. אחרי סעיף 29 לחוק העיקרי יבוא:

"עיון במסמכים 29א. מסמכים שנמסרו לרשם לפי הוראות חוק זה יהיו פתוחים לעיון הציבור"

10. בחוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973⁷ -

(1) בסעיף 1ג), אחרי "בסעיפים" יבוא "3(ב)";

ד ב ר י ה ס ב ר

והאכיפה הקיימים בחוק, אשר לפיהם, בין היתר, המועמדים נתונים לביקורת מבקר המדינה, ומוטלים עליהם איסורים והגבלות גם במישור הפלילי. מוצע להרחיב את הוראות העונשין בחוק ולקבוע עבירות פליליות במקרה של הפרת ההוראות המסדירות את התנהלות המועמדים בבחירות המקדימות שעליהן חלים ההסדרים המוצעים בהצעת החוק.

לכל מטרה אחרת.

כמו כן מוצע לקבוע כי גביית סכומים שיש להחזירם לאוצר המדינה או שלא נפרעו במועד תיעשה בידי המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, בכלים הייחודיים העומדים לרשותו.

ההסדר המוצע משתלב בהסדרי הבקרה, הפיקוח

⁶ ס"ח התשנ"ה, עמ' 170.

⁷ ס"ח התשל"ג, עמ' 52; התשע"ז, עמ' 520.

(2) בסעיף 3, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) סיעה שבתקופת כהונתה של הכנסת היוצאת לא קיימה בחירות מקדימות מזכות כהגדרתן בסעיף 28 לחוק המפלגות, התשנ"ב-1992⁸, תהא זכאית למימון היוצאות הבחירות שלה בסכום נוסף השווה למכפלת מספר המנדטים שבו זכתה בבחירות לכנסת היוצאת ב-50,000 שקלים חדשים";

(3) בסעיף 12, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) התמודדו שתי מפלגות או יותר בבחירות לכנסת ברשימת מועמדים אחת, כמשמעותה בסעיף 57 לחוק הבחירות, יראו את אותן מפלגות, בכל הנוגע לאופן החישוב של מימון היוצאות הבחירות לפי סעיף 3(א), (ב) ו-1(ב), לגבי הכנסת היוצאת והכנסת הנכנסת, לפי העניין, כאילו היו סיעות נפרדות; ואולם, לעניין תוספת הסכום של יחידת מימון אחת כאמור בסעיף 3(א) ו-1(ב), יראו את אותן מפלגות כסיעה אחת."

11. חוק זה יחול על בחירות מקדימות מזכות כהגדרתן בחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, שהודעה על מועד עריכתן נמסרה לפי סעיף 28 לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, לאחר פרסומו של חוק זה.

12. (א) בסעיף זה -

הוראות מעבר

"בחירות מקדימות מזכות" ו"מועמד זכאי" - כהגדרתם בסעיף 28 לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה;

"יום התחילה" - יום תחילתו של חוק זה;

ד ב ר י ה ס ב ר

כמוצע בהצעת חוק זו, תהיה זכאית לקבל לאחר הבחירות לכנסת תוספת למימון היוצאות הבחירות שלה בסך 50,000 שקלים חדשים עבור כל מנדט שבו זכתה בכנסת היוצאת. תיקון נוסף בהקשר זה נועד להבהיר כי במקרה שהוגשה רשימת מועמדים על ידי כמה מפלגות, בכנסת היוצאת או הנכנסת, ייעשה חישוב מימון הבחירות לכל מפלגה בנפרד, לפי מעמדה כסיעה חדשה או ותיקה. חישוב נפרד זה ייעשה הן לעניין התוספת האמורה של 50,000 שקלים חדשים לכל מנדט, והן לעניין מימון היוצאות הבחירות הקבוע כיום בחוק מימון מפלגות, אך לא יחול על התוספת של יחידת מימון אחת הניתנת לכל סיעה לפי סעיף 3(א) ו-1(ב) לחוק מימון מפלגות, ללא שינוי מהמצב המשפטי הקיים היום. בכך תעוגן פסיקת בית המשפט העליון בבג"ץ 5493/99 **סיעת האיחוד הלאומי נ' יושב ראש הכנסת ואח'** (ניתן ביום 28 באוגוסט 2000). אשר עסק בחישוב נפרד של מימון הבחירות של סיעה המורכבת מכמה מפלגות וקבע כי התוספת של יחידת מימון אחת תינתן לכל סיעה, ללא התחשבות במספר המפלגות המרכיבות אותה (סעיף 10).

לבסוף, מוצע לקבוע כהוראת מעבר כי מועמדים נבחרים הציבור שיתמודדו בבחירות המקדימות המזכות הראשונות שיתקיימו לאחר תחילתו של התיקון המוצע יהיו רשאים להשתמש בתרומות שנצברו בידם לפני כניסת התיקון לתוקף, אך סכומים אלו ינוכו מהמענק המגיע להם לפי ההסדר המוצע לעניין אותן בחירות מקדימות (סעיף 12).

כדי לשמור על רצף הסעיפים העוסקים בבחירות מקדימות, מוצע תיקון טכני שמטרתו העתקת סעיף 28 לחוק, שעניינו עיון במסמכים, לסעיף 29 לחוק, ללא שינוי נוסחו (סעיפים 8 ו-9).

לצד ההסדר של מימון היוצאות ההתמודדות של מועמדים בבחירות מקדימות לתפקיד חבר הכנסת, מוצע לתקן את חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק מימון מפלגות), העוסק במימון הניתן לסיעות, ולקבוע כי סיעה שנבחרה לכנסת היוצאת אך בתקופה זו לא קיימה בחירות מקדימות למועמדים לתפקיד חבר הכנסת, שבגינה המועמדים כאמור זכאים למימון מאוצר המדינה,

⁸ ס"ח התשנ"ב, עמ' 190.

(ב) מועמד זכאי שביום התחילה יש בידיו כספי תרומות שקיבל ערב יום התחילה, לפי פרק ב' לחוק העיקרי כנוסחו ערב יום התחילה, רשאי להשתמש בהם למימון התמודדותו בבחירות המקדימות המזכות הראשונות שיתקיימו בתוך שלוש שנים מיום התחילה, והכול בכפוף להגבלות שחלו לעניין בחירות מקדימות ערב יום התחילה; הגיש מועמד כאמור בקשה לקבל מענק לפי סעיף 28לד לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, יפרט בה את סכום כספי התרומות שבידו, ומכספי המענק ינוכה סכום זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הוצאות הבחירות בהתחשב במימון ששולם למפלגות בפועל על פי הסכם שהוגש ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כאמור בסעיף 12(ד) לחוק מימון מפלגות. הדיון בסוגיה זו טרם הושלם, והיא תידון בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית.

יצוין כי בעת הכנת הצעת החוק לקריאה הראשונה נדונה סוגיית ההתייחסות לסיעות שהן צירוף של מפלגות בהקשרים נוספים של מימון הוצאות הבחירות, ובכלל זה הגשת חשבונות נפרדים למבקר המדינה; דוח נפרד של מבקר המדינה; תקרת ההוצאות לכל מפלגה וחישוב

יוזם: חבר הכנסת דוד אמסלם